

Lausunto Pirkanmaan energiastrategiasta

Kaupunginhallitus 16.01.2023 § 10
644/00.01.07/2022

Valmistelija

Tekninen johtaja Matti Vesava

Pirkanmaan liitto on laajassa yhteistyössä maakunnan toimijoiden kanssa valmistellut Pirkanmaan energiastrategian, jonka tavoitteena on kestävä ja hiilineutraali maakunnan energijärjestelmä vuonna 2030. Energiastrategiassa kuvataan maakunnan mahdollisuuksia ja rajoitteita energian tuotantoon, siirtoon, kuljetukseen ja varastointiin liittyen. Kulutusta käsitellään erityisesti energiatehokkuuden näkökulmasta. Energiastrategia sisältää strategisia toimenpide-ehdotuksia, joilla vastataan energiamurroksen haasteisiin sekä luodaan energijärjestelmän kehittämiseksi yhteiset suuntaviivat.

Pirkanmaan maakuntahallituksen ympäristö- ja ilmastojaosto päätti kokouksessaan 30.11.2022 lähettää energiastrategian kunnille ja muille relevanteille tahoille lausuntokierrokselle. Lausuntopyyntö on lähetetty jakelun mukaisesti, mutta kaikki halukkaat voivat antaa lausuntonsa Pirkanmaan energiastrategiasta.

Pirkanmaan energiastrategian luonnos ja lausuntolomake löytyvät osoitteesta <https://tieto.pirkanmaa.fi/energia/> Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 3.2.2023 lausuntolomakkeen kautta.

Yhteiskunnan muuttuminen samanaikaisesti vihreäksi ja digitaaliseksi, eli niin sanottu kaksoisiirtymä, lisää muutospaineita koko Pirkanmaan energijärjestelmälle. Ilmastotavoitteet sekä fossiilisiin polttoaineisiin liittyvät poliittiset riskit vauhdittavat tulevinakin vuosina uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa. Digitalisoituminen lisää energian kulutusta, mutta samalla uudet teknologiat mahdollistavat myös joustavampaa energian tuotannon ja kulutuksen vuoropuhelua ja ristiin ohjausta. Käsillä oleva energiamurros/-muutos ja etenee todella nopeaa vauhtia ja siksi onkin tärkeätä, että Pirkanmaa pysyy kehityksen kelmässä ja saa siitä kaiken mahdollisen hyödyn ja tuen.

Energiastrategian tavoitteena on luoda selkeät suuntaviivat maakunnan energijärjestelmän kehittämiseksi yhdistämällä kansainväliset ja kansalliset raamit pirkanmaalaiseen toimintaympäristöön. Strategian kohdeyleisönä ovat kuntien, poliitikkojen ja alueellisten edunvalvojien lisäksi yritykset, energia-alan toimijat, opetus- ja tutkimusorganisaatiot, järjestöt ja lopulta itse pirkanmaalaiset.

Energiastrategian visio on varsin vaikea kokonaisuutena rakentaa koska emme varsinaisesti tiedä millaista yhteiskuntaa ja yhteiskunnan tarpeita energijärjestelmän pitää esim. vuonna 2030 palvella. Vision mukaan energijärjestelmän tulisi olla fossiiliton, energiatehokas ja luotettava, joka on ympäristöystävällinen ja oikeudenmukainen.

Energiastrategian tavoitteina ovat seuraavat osa-alueet:

- Pirkanmaan hiilineutraalisuuden mahdollistaminen
- Pirkanmaan energijärjestelmän toiminta- ja huoltovarmuuden varmistaminen
- maakunnan irrottautuminen venäläisestä tuontienergiasta

- aluetalouden vahvistaminen ja energiaan liittyvä TKI- toiminta
- energiamurroksen oikeudenmukaisuuden ja kustannustehokkuuden varmistaminen
- päästä kaikkiin edellä mainittuihin tavoitteisiin luonnon monimuotoisuutta heikentämättä

Pirkanmaan maakunta ostaa tarvitsemastaan sähköstä 81 % joten maakunta on vahvasti riippuvainen muualla tuotetusta sähköstä. Lämmön tuotannon suhteen Pirkanmaa on omavaraisempi, joskin sitäkin tuodaan jonkin verran maakunnan ulkopuolelta. Energiaomavaraisuuden tavoittelusta ei ole yhtenäistä linjaa, mutta energiaomavaraisuuden kasvattaminen on kuitenkin varsin suotavaa, tietyllä tavoin jopa pakollista. Sähkön kulutuksen arvellaan kasvavan Pirkanmaalla vuoteen 2030 mennessä ja siksi on tärkeitä huomioida oman energiatuotannon kasvu ja sen toteuttaminen myös täällä.

Pirkanmaan energiastrategia käsittelee erilaisten energiatuotantomuotojen hyviä ja huonoja puolia yhteenvedossaan ja jokaiseen kohtaan on pyritty saamaan esiin ne toimenpiteet joiden kautta tulisi energia-asioita käsitellä, toteuttaa ja viedä eteenpäin.

Tarkastelussa ovat seuraavat energiamuodot:

- 1) Aurinkoenergia
- 2) Biokaasu
- 3) Biomassa
- 4) Jätteenpoltto
- 5) Lämpöpumput
- 6) Tuulivoima
- 7) Vesivoima
- 8) Ydinvoima

Kaikissa näissä on omat hyvät puolensa, jotka tulisi ottaa huomioon kun energiaratkaisuja tuleviin vuosiin ja eteenpäinkin mietitään ja toteutetaan. Lisäksi kaikista näistä energiamuodoista löytyy myös sellaisia tekijöitä ja toimenpiteitä, jotka tulisi tarkkaan punnita kun ratkaisuja ajatellaan ja asioita eteenpäin viedään. Mutta yhtä kaikki; uusiutumista tarvitaan, kehitystyötä tarvitaan, uusia ratkaisuja tarvitaan ja vain yhdellä tai kahdella energiamuodolla ei tulla toimeen vaan tarvitaan yhteistä ”hyvää”, monen eri energian saantimuodon hyödyntämistä ja toteuttamista tehokkaasti, ympäristöystävällisesti, luontoarvoja kunnioittaen ja nyky-yhteiskunnan ja tulevaisuuden tarpeet huomioiden.

Energian siirrosta, kuljetuksesta ja varastoinnista kerrotaan strategiassa paljon ja yksi huolestuttavimmista asioista raportin mukaan on ollut sähköverkkojen rakentamisen hitaus ja kehittäminen. Verkot eivät palvele tarpeeksi hyvin energiantuotannon hankkeita ja Pirkanmaalla kiireellisimpinä rakentamis- / uusimiskohteina mainitaan Pohjois- ja Luoteis-Pirkanmaa ja niiden alueiden verkostot. Fingridin kantaverkot kulkevat kyllä kattavasti Pirkanmaan eri puolilla mutta siirtoverkoston liittäminen niihin on hyvin haasteellista ilman uudistamistoimenpiteitä.

Energian varastointi ja yhteensovittaminen eri toimijoiden kanssa ovat lähitulevaisuuden asioita ja niihin tulisi myös panostaa ja se vaatii uutta ajattelutapaa sekä näkemystä. Lisäksi Pirkanmaan energiajärjestelmän kehittäminen on tärkeitä ja että sähkömarkkinalakia uudistetaan niin, että energiayhteisöt voivat toimia itsenäisesti ja täysimääräisesti, sillä ne lisäävät osaltaan koko järjestelmän monimuotoisuutta, joustavuutta ja häiriönsietokykyä.

Strategiaesityksen lopussa on yhteenveto esityksestä ja siinä kiinnittää erityisesti huomiota se, että vaikka nyt laaditaan ja hyväksytään strategia, Pirkanmaan energiajärjestelmä ei ole valmis vuosikymmenen lopussakaan, vaan kyseessä on välietappi ja jatkoa tulee myös miettiä siltäkin pohjalta miten tulevana vuosina energiaratkaisut etenevät ja toteutuvat.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan seuraavaa:

1) Kaikkia energiastrategiassa mainittuja energiamuotoja tulee kehittää eri osapuolten kesken tehokkaasti ja niiden parhaat ominaisuudet huomioon ottaen.

2) Sähkön kantaverkoston ja siirtoverkoston yhteensovittamiseen ja rakentamiseen tulee panostaa vahvasti ja nopeasti.

3) Pirkanmaan omaa sähköntuotantoa tulee lisätä.

4) Energian säästöön ja energiatehokkuuteen tulee panostaa niin nyt kuin tulevaisuudessakin.

Kaupunginjohtajan kokouksessa tekemä lisäys päätösehdotukseen:

5) Oriveden kaupunki on halukas osallistumaan eri energiamuotoihin soveltuvien alueiden kartoittamiseen kunnan alueelta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että keskustelun aikana kaupunginhallituksen varajäsen Jari Latomäki teki ehdotuksen, *että Pirkanmaan energiastrategian, jonka tavoitteena on kestävä ja hiilineutraali maakunnan energiajärjestelmä vuonna 2030, tavoitevuosi muutetaan vuoteen 2050.* Ehdotusta ei kukaan kannattanut, joten se raukesi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tekninen johtaja Matti Vesava oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.
